

MERHABA

2011 Genel Seçimleri'nin hemen ardından özgürlük, barış ve demokrasiden yana umutla güne başlayanlar, Türkiye'de demokrasinin oldukça meşakkatli bir yolda yolculuk etmekte olduğunu bir kez daha deneyimlediler. Barış, Özgürlük ve Demokrasi Bloğu adaylarından milletvekili seçilen beş kişinin KCK soruşturması gerekçesiyle tutukluluklarının devam ettirilmesi ve Diyarbakır'da 80 bin oyla halk tarafından temsiliyet sorumluluğu verilen Hatip Dicle'nin vekilliğinin düşürülmesi bizlere adeta demokrasi umutlarını başka bir bahara ertelememizi salık veriyor.

2000'li yılların başlarında demokrasi söylemini kullanarak iktidara gelen ancak giderek demokrasi sözünden uzaklaşan, AB üyelik sürecinde başlattığı reformları geride bırakan, Kürt, Alevi, Roman açılımı, demokratik açılım niyetlerinden çoktan vazgeçmiş hatta seçim döneminde Aleviliği halka yuhalatan, MHP ile faşistlik yarışına girmiş bir iktidar partisiyle karşı karşıyayız. Seçim döneminde ve sonrasında askeri operasyonların hızla devam ediyor olması ve yeni operasyonlara hazırlanılması Kürt sorununda askeri çözümden ve savaş politikalarından vazgeçilmediğini açıkça gösteriyor. Hükümet, Türkiye'nin pek çok ilinden yükselen muhalif sesleri, duymazdan gelerek ya da şiddet kullanarak bastırmaya çalışıyor. Başbakan'ın katıldığı bir toplantıda "Parasız Eğitim İsteriz" pankartı açan üniversite öğrencileri halen tutuklu olarak yargılanıyor. Seçimler başlamadan önce YSK'nın bazı adaylıklara koyduğu engellere tepki olarak gerçekleşen protesto gösterilerine oldukça sert müdahale edildi, polis gerçek mermi kullandığı olayda lise öğrencisi İbrahim Oruç hayatını kaybetti¹. Hopa'da HES'lere karşı çıkarak yaşadıkları mekânı savunan halka, polis aşırı şiddet ve ölçsüz güç kullanarak müdahale etti. Metin Lokumcu polis aşırı gaz kullanması nedeniyle hayatını yitirdi. Gözaltına alınanlar işkenceye maruz kalırken, demokratik haklarını kullanan vatandaşlar Başbakan tarafından "eşkıya, terörist" ilan ediledurdu, yaşadıkları şiddet resmi ağızdan haklılaştırılmaya çalışıldı. Ankara'da Hopa olaylarını protesto eylemlerine katılan Dilşat Aktaş ise eylem sonrasında polis şiddetine maruz kaldı ve kalça kemiği kırıldı. Başbakan ise, polis şiddetine maruz kalan bir kadını hiç de üzerine vazife olmayan bir şekilde, meydanlardan "kadın mıdır, kız mıdır" şeklinde anarak bir kez daha hedef göstermekten çekinmedi.

Hak ve hukuku ihlal eden bu saldırgan pratikler seçim sonrasında da hiç vakit kaybetmeden devam etti. Özellikle adaylıkları onaylanan ancak milletvekili seçildikten sonra cezaevinden çıkmalarına izin verilmeyen tutuklu vekilleri sahiplenen seçmenlerin gerçekleştirdiği protestolar yine polisin aşırı şiddet kullanmasıyla engellenmeye çalışıldı. Şırnak'ta 12 Haziran seçim gecesi Emek, Demokrasi ve Özgürlük Bloğu'nun zaferi kutlanırken yaşanan patlamada yaralananları hastaneye götürülere polisin gaz bombası ile saldırmaları sonucu fenalaşan Hatice İdin 18 gün ölüm kalım mücadelesi verdikten sonra yaşamını yitirdi.²

Seçim Dönemi ve Kadınların Siyasete Katılımı

Seçim döneminde kadınlar açısından tartışılan konuların biri de partilerin kadın politikaları ve kadınların siyasete katılımıydı. Parlamentodaki kadın sayısı, 2007 Genel Seçimleri'ne göre yüzde elli altı oranında artmış olsa da 412 vekil arasında sadece 78 kadın olması, eşit temsiliyetin önündeki uzun yolu görünür kılıyor. Ayrıca Bakanlar Kurulu'nda yalnızca tek kadın bakanın bulunması ve o kişinin de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'ndan sorumlu görülmesi kadına biçilen toplumsal rolün bir tür tezahürü şeklinde. Partiler seçim bildirimlerinde kâğıt üzerinde kadın-erkek eşitliğinden, ileri demokrasilerde kadınların paha biçilmez rolünden dem vururken kadın erkek eşitliğini fiiliyata geçirmekten uzak duruyorlar. Kadını ailenin temel taşı, kadının asli kimliğini annelik olarak gören AKP, kadını değil aileyi güçlendiren söylem ve politikalarıyla öne çıkıyor. Kadınlara üç çocuk yapmasını salık veren AKP'nin ardından CHP de bu seçim dönemine iki çocuk önerisini gündeme getirerek kadın iradesini, kadının yaşamındaki özgür seçimlerini yok sayıyor ve farklı tercihlerin, alternatif hane yapılarının önünü kapatarak kadınları aile içinde tanımlayan erkek egemen söylemi yeniden üretiyor. LGBTT bireylerin sorunları ve talepleri ise söz konusu bile edilmiyor.

Seçimin saldırgan ortamında yaşanan önemli bir gelişme de Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'nın kapatılıp yerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kurulmasıydı. Kadın-erkek eşitliğini güçlendirmek konusunda politikalar üretmekle yetkili tek resmi mekanizma olan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) bu yeni bakanlık altında etkisiz kılındı. Seçim galeyanında ve seçimlere dört gün kala oldubittiye getirilerek alınan bu karar kadın kurumlarının itirazlarına rağmen uygulamaya konuldu.³ Başbakan, kadın kurumlarının

eleştirilerini “Biz muhafazakâr demokrat bir partiyiz. Bizim için aile önemli” diye yanıtlarken, KSGM’nin işlevsizleştirilmesini ise “teferruat” olarak değerlendirdi.

...

Bu sayımızı, seçim kampanyası yoğunluğunda fırsat yaratıp bizimle görüşen Sebahat Tuncel söyleşisi ile açıyoruz. Geçtiğimiz dönemde parlamentoda vekillik yapan, Kürt kadın hareketi aktivistlerinden Sebahat Tuncel, parlamentoya girdiği günden itibaren milliyetçi ve cinsiyetçi politikaların hedefi olmuştu. Katıldığı eylemlerde bizzat kolluk güçlerinin şiddetine uğrayan Sebahat Tuncel ile yaptığımız “Kadınlar, Siyaset ve Genel Seçimler Üzerine” isimli söyleşide parlamentodan sokağa, kadınların barış ve özgürlük mücadelesi hakkında konuştuk.

Karın Karakaşlı “Hafif” isimli yazısında seçim sürecinin ve siyasetin üzerimize bindirdiği ağır yükü konu ediyor. Seçim kisvesi altında aklanmış ayrımcı ve popülist dilin bizlerde yarattığı tahribatı yüzümüze çarpıyor ve hafif olmanın o hiç de zor olmayan yolunu hatırlatıyor: “... Senden farklı olanı sana düşman kılmamakta saklı siyasetin asıl mahareti. Ortak nokta olmayanın acısına sevincine ortak olabildiğim oranda hafifler hayat yükü. Hikâyesi benden değişik olana sahip çıkmakla kanatlanır yürek. Dil temizlenir, ruh arınır...”

Afsane Najmabadi “İran’da Translaşmak ve Cinsiyet/Toplumsal Cinsiyet Duvarlarını Aşmak” isimli makalesinde İran’da tarihi 1960’ların sonuna kadar uzanan cinsiyet değiştirme ameliyatlarının 2000’lerde hem İran’da hem de Batı’da gündeme gelmesiyle birlikte toplum, otoriteler ve bizzat transların kendileri tarafından trans kimliklerin nasıl algılandığını ele alıyor. Batılı oryantalist bakışın İran kimliğine yakıştıramadığı cinsiyet değiştirme ameliyatlarını farklı yönleriyle ele alan yazar, özellikle her türlü baskıya karşı çıkış yollarını, stratejik konumlanmaları, kimlikleri ve ittifakları tartışmaya açıyor. İstanbul LGTBTT Dayanışma Derneği’nin ve aynı zamanda seks işçilerinin hakları ile insan hakları adına mücadele eden Kadın Kapısı’nın aktivistlerinden Şevval Kılıç ile yaptığımız “Türkiye’de Trans Olmak ve Trans Hakları Mücadelesi Üzerine” isimli söyleşide ise Türkiye’deki trans hareketi ve trans mücadelesi alanları hakkında konuştuk. Trans bireylerin yaşam hakkı için toplumsal ve yasal düzenlemelerin gerekliliği, trans bireylere karşı işlenen nefret suçlarını görünür kılmanın önemi ve kamuoyu oluşturmanın aciliyeti, üzerinde durduğumuz temel konular arasındaydı.

Mahinur Akşehir, “Woolf’un Androjenleri: Virginia Woolf’un *Orlando*’sunda Androjenlik Kavramı” isimli yazısında sınıflandırması, tanımlanması ve anlamlandırılması çok da kolay olmayan bir metin olan *Orlando*’nun, farklı okumalar ve tanımlamalar ışığında, biyografi yazımının normlarını yıkan, erkek merkezli tarih anlayışına bir alternatif sunan yönlerini ön plana çıkarıyor. Yazıda Woolf’un özellikle vurguladığı cinsiyet kutuplaşmasına ve kutuplaşmış cinsiyet rollerinin kısıtlayıcı ve boğucu etkilerine çözüm olarak önerdiği androjenlik kavramı, dikkatle incelenmesi gereken önemli bir nokta olarak ele alınıyor.

Bu sayımızda ayrıca Judith Butler’ın 2011 yılının Mart ayında Toronto’da düzenlenen İsrail Apartheid Haftası kapsamında yaptığı konuşmaya yer veriyoruz. Butler “Akademik ve Kültürel Boykot” başlıklı konuşmasında, Boykot, Tecrit ve Yaptırımlar Hareketi (BDS) ile ilgili görüşlerini içeriyor. Butler’a göre, yükselen bu şiddet karşıtı hareket İsrail devletinin uyguladığı şiddete ve işgale karşı ortaya çıkan en etkili direniş yöntemlerinden biri. BDS hareketi kapsamında akademik ve kültürel boykota da değinen Butler, bu boykot biçiminin işgalin normalleşmesine katkıda bulunan kurumlara karşı doğrudan bir başkaldırı niteliğinde olduğunu ve hareketin bu kurumları İsrail’in uluslararası hukuku ihlal etmesi ile ilgili söz söylemeye çağırarak kalmayıp, bu ihlallere verdikleri desteği de çekmelerini talep ettiğini belirtiyor. Bu koşullarda bu sorunla ilgili olarak tarafsız kalmanın imkânsız olduğunun altını çizen Butler, okurlarını ve dinleyicilerini doğru tarafı tutmaya çağırıyor.

Yeşim Başarır “*Aşkın Tarihi: Nicole Krauss ile Anlatının Hafızasına Bir Yolculuk*” isimli yazısında genç kuşak Amerikalı kadın yazarlar arasında önemli bir yere sahip olan Nicole Krauss’un 2005 yılında yayımlanan ve *Aşkın Tarihi* adıyla Türkçeleştirilen *The History of Love* eserini ele alıyor. Başarır’a göre, var olduğu sanılan bir tarihin ve var olanların ardındaki bir dizi rastlantısal gerçekliğin sorgulandığı bir serüveni konu alan kitapla ilgili olarak Krauss, sadece bir kitabın hayatını anlatmakla kalmaz, okuyucuyu anlatı ve yaşantının ayrılmaz doğası üzerine de düşünmeye zorlar. Ve dergide son olarak ruken alp’in “Anneme” isimli şiirine yer veriyoruz.

¹ “YSK Kurřunu”, 21.04.2011 (08.07.2011), www.ozgur-gundem.com

² “Polis Terörünün Son Kurbanı”, Evsensel Gazetesi, 29.26.2011, <http://www.evrensel.net/news.php?id=8911>

³ <http://www.feminisite.net/news.php?act=details&nid=874>.